

Alexandra David-Néel geeft zich bloot

***Le Grand Art*, een niet eerder gepubliceerde roman van de beroemde ontdekkingsreiziger onthult een weinig bekend deel van haar leven.**

Louise Eugénie Alexandrine Marie David, in 1902, in Tunis, waar ze besloot haar carrière als operazangeres op te geven om zich aan het schrijven te wijden. DNA (©) Stad Digne-les-Bains

L'EXPRESS 18/10/2018 [Delphine Peras](#)

Onverschrokken, met een onwankelbare wil, een zich niet schikkende persoonlijkheid en van jongs af aan aangetrokken door verre horizonten ... Ze was de eerste Europeaan die in 1924 clandestien de verboden Tibetaanse stad binnendrong, als eindbestemming na een vijftien jaren lange tocht door Azië. Dit wapenfeit, waarvan ze drie jaar later het verhaal neerschrijft, de bestseller *Voyage d'une Parisienne à Lhassa*, bracht haar wereldwijde bekendheid, erkenning als buitengewone ontdekkingsreiziger, en een reputatie als oriëntalistische schrijfster en specialiste in boeddhisme. Dit is het beeld dat wij vandaag hebben van Alexandra David-Néel, geboren op 24 oktober 1868 in Saint-Mandé, nabij Parijs, en gestorven op 8 september 1969, bijna 101 jaar oud, in *Samten Dzong*, 'het meditatie fort', in de Provence. Een niet-gepubliceerde roman, *Le Grand Art*, toont een andere vrouw ...

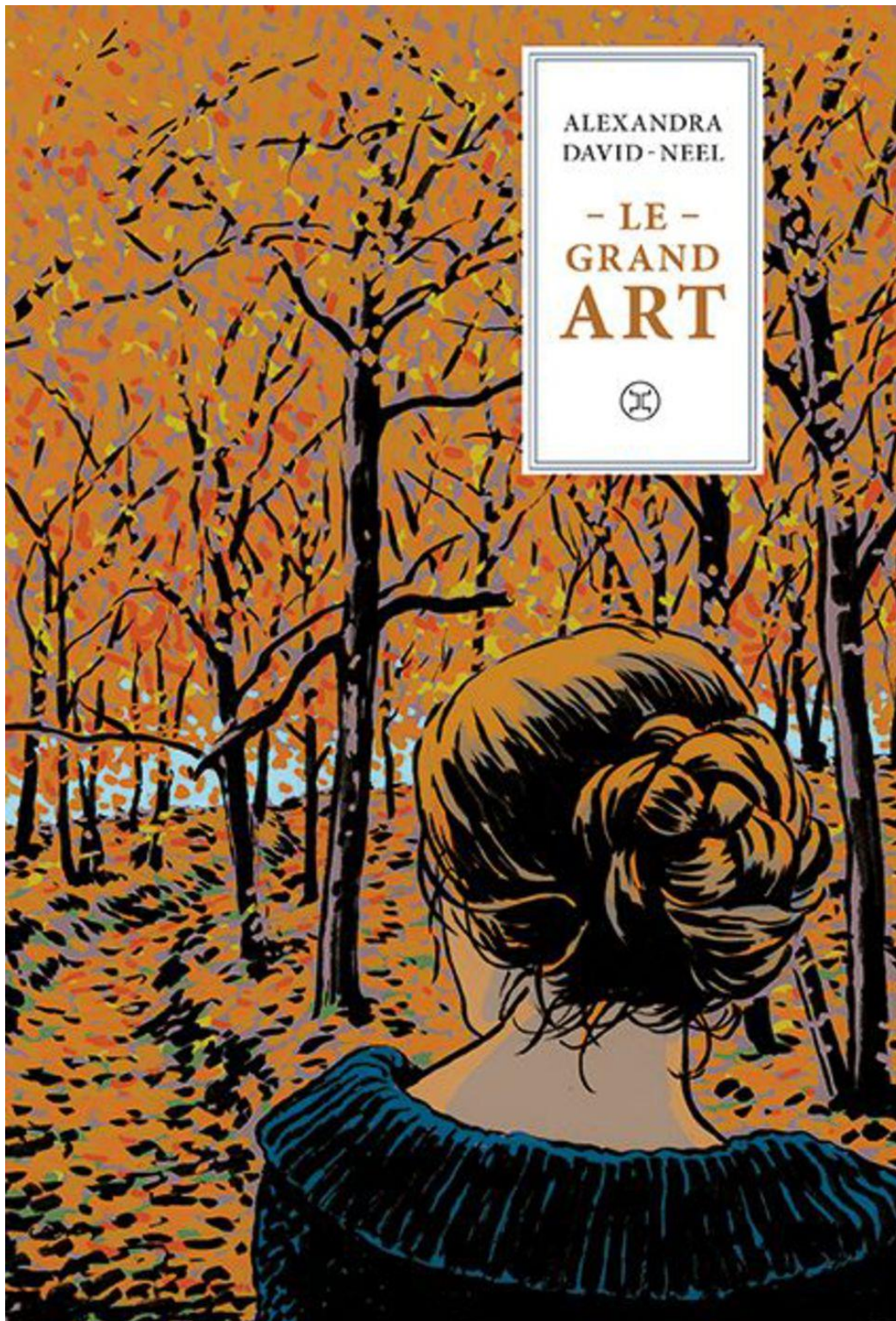
'We associëren haar uitsluitend met Tibet, maar zij kende hiervoor een ander leven', benadrukt de conservatrice van *Samten Dzong*, Nadine Gomez, die ons daar ontvangt in september, net voordat het pand zal sluiten voor restauratie. Een leven als zangeres aan het einde van de 19e eeuw, onder het pseudoniem Alexandra Myrial, dat duidelijk voorkomt in *Le Grand Art*, geschreven tussen 1901 en 1902. De uitgeverij Le Tripode geeft het voor het eerst uit, en het is een openbaring. Een waar feministisch manifest, opvallend modern ondanks de vaak lyrische accenten. Ondertiteld *Dagboek van een actrice*, levert het de onverbloemde bekentenissen van de vertelster, Cécile Raynaud, over haar tegenslagen als jonge operazangeres 'in een sukkelstraatje', gevangen tussen haar passie voor 'kunst' - theater en muziek- en de seksualiteit van mannelijke predatoren.

Ze weet haar pen wel te scherpen, deze 'kleine diva, berooid op straat gezet, door het failliet van een directeur', om de aanvallen van een veehandelaar in de provincie botweg aan de kaak te stellen en vervolgens die van de 'hoge' heren in Parijs; om de 'theater despoten' te overweldigen en te getuigen over het lot van de meest 'ongelukkigen' onder haar kameraden. Van ontmoediging tot compromis, ze geeft niet af haar lot als slachtoffer te bezweren, en haar vrijheid te verdedigen. 'Deze ontwikkelingsroman brengt een fascinerend relaas over het leven van actrices aan het begin van de Belle Epoque, wat Alexandra bijzonder goed kent omdat ze het heeft meegemaakt', benadrukt Jacqueline Ursch, voorzitter van de Alexandra David-Néel-vereniging, die de introductie voor het boek schreef. 'Ze geeft een stem aan vrouwen, onder alle omstandigheden, schetst hun strijd om zich hun lichaam, hun autonomie en gelijkheid met mannen toe te eigenen.' Meer dan een eeuw voor #MeToo ...

Een autobiografisch geïnspireerde roman

'*Le Grand Art*, verheldert de deels theatrale persoonlijkheid van Alexandra David-Néel, maar ook haar intellectuele overtuigingen en haar benadering van het feminisme', voegt de Zwitserse academicus Samuel Thévoz toe, verantwoordelijk voor de zeer gedetailleerde en spannende, kritische bijlage. 'Autobiografisch geïnspireerd, is dit de roman van een transformatie, de uitdrukking van een rebels denken die sociale conventies verwerpt.' In 1902 had Alexandra al talloze artikelen over boeddhisme en anarchisme geschreven. Slechts weinig mensen weten dat ze in 1889, op 21-jarige leeftijd, de eerste prijs voor zang behaalde aan het Conservatorium van Brussel. 'Ze is dan meerderjarig en wil haar financiële onafhankelijkheid verwerven, wat in haar ogen de essentiële voorwaarde is voor de emancipatie van vrouwen', voegt Jacqueline Ursch toe.

Waarna zij een tiental jaren opeenvolgend optrad op podia in Europa, Indochina, Noord-Afrika. Tot die ene tour die haar in 1901 naar Tunis bracht, waar ze haar toekomstige echtgenoot, de ingenieur Philippe Néel, ontmoette en besloot zich aan het schrijven te wijden. Dankzij hun correspondentie weten we dat ze, nadat ze *Le*

"Le Grand Art", door Alexandra David-Néel. Le Tripode, 400 p., 23 €. Kaftontwerp Jules Stromboni namens Le Tripode

Grand Art heeft geschreven en vervolgens aan een kopiist heeft toevertrouwd voor een meer zorgvuldige opmaak, het in Parijs probeert te laten publiceren en het als een roman van 'theaterzeden' presenteert, een genre toen in zwang sinds de *Nana* van Émile Zola. 'Maar dit manuscript van 800 pagina's, het portret van een

actrice die zowel vrij is in haar daden als in haar gedachten, geschreven door een nog onbekende jonge vrouw, roept weezin op bij de uitgevers', aldus Jacqueline Ursch. Alexandra kan het wel 200 pagina's lichter maken, en overweegt het als een serie te laten verschijnen, zoals het *dagboek van een kamermeisje* door Octave Mirbeau. Tevergeefs. En dan neemt haar leven als ontdekkingsreizigerster en oriëntaliste het over, een vruchtbaar studieterrein waarvoor zij een uitzonderlijke erkenning krijgt. Wat haar jeugdige jaren finaal overschaduwde ... 'Alexandra heeft er nooit met me over gesproken', zegt Marie-Madeleine Peyronnet, 88, vandaag. Van 1959 tot 1969 was zij de persoonlijke secretaresse, de huishoudhulp, de vertrouweling van de boeddhistische voortrekster, vooraleer ze zich wijdde aan het ordenen en publiceren van haar ontelbare archieven - belevenissen verbeeld in het formidabele stripboek van Fred Campoy en Mathieu Blanchot, *Een leven met Alexandra David-Néel* (Wide Angle), waarvan het derde deel net is verschenen.

'Le Grand Art geeft de indruk dat ze een hoer was!'

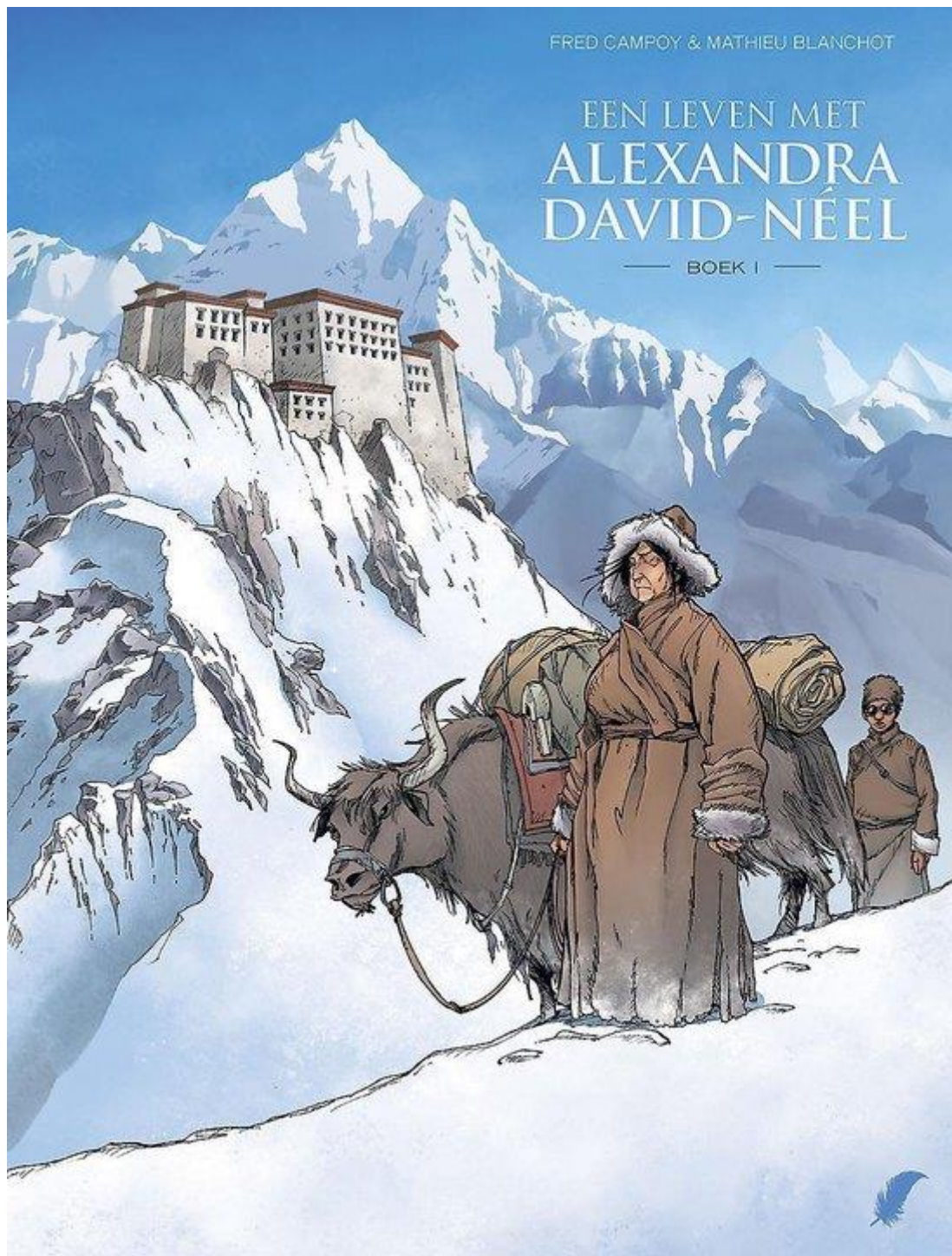
'Ik las het *Le Grand Art* -manuscript pas na haar dood', verzekert de oude dame, die nog steeds in Digne, in een modern bijgebouw van *Samten Dzong*, woont. 'Ik ging naar Parijs om het te laten zien aan uitgeverij Plon, die alle werken van Alexandra uitgeven sinds 1927. Maar het is hen niet bevallen en ik dacht ook dat het haar werk zou kunnen schaden. *Le Grand Art* geeft de indruk dat ze een hoer was! Hoe zullen de intellectuelen en spiritisten reageren?' Curator Nadine Gomez wuift deze zorg weg: 'Alexandra David-Néel verschijnt als een echte heldin in deze -haast libertijnse- roman. De 150ste verjaardag van haar geboorte was de perfecte gelegenheid voor een publicatie.'

Vooraf omdat de auteur zelf haar proza verre van verloochent. Hooguit oordeelt ze met heldere blik, in een brief van 1929 aan haar man, Philippe: 'Vandaag moeten de romans een beetje cinematografisch zijn. Ik vond een paar goede pagina's in de stapel, maar dat is niet genoeg om een boek te maken.' Frédéric Martin, directeur van uitgeverij Le Tripode, was meteen van het tegendeel overtuigd. Goed nieuws: er rest nog een niet-gepubliceerde roman van de tibetologe, *Dans la vie*, over een schilder en een vrouwelijke arts vastbesloten om hun financiële problemen te overwinnen. Daar praten we in 2019 nog wel een keer over, voor de 50ste verjaardag van het overlijden van Alexandra David-Néel. Haar geschriften maken haar onsterfelijk.

***Le Grand Art*, door Alexandra David-Néel. Ed. Le Tripode, 400 p., 23 €.**

https://www.lexpress.fr/culture/livre/alexandra-david-neel-a-visage-decouvert_2040098.html

<https://le-tripode.net/livre/alexandra-david-neel/le-grand-art>

1959. De jonge Marie-Madeleine komt in dienst bij een merkwaardige, oude vrouw die met haar gestaalde karakter zelfs de meest toegewijde werknemers afschrikt. Het is niemand minder dan Alexandra David-Néel, de ontdekkingsreiziger, filosofe en schrijfster die in 1924 de eerste westerse vrouw werd die tot Lhasa, het hart van het verboden Tibet, doordrong.

In een vreselijke rommelzooi van souvenirs van veertien jaar in Azië wordt Marie-Madeleine ondergedompeld in het bijzondere leven van de beroemde avonturierster, van haar bekering tot het boeddhisme tot haar ontmoeting met de dalai lama...

Gebaseerd op het boek van Marie-Madeleine Peyronnet.

<https://depoort.com/nl/producten/een-leven-met-alexandra-david-neel-nl-nl>